

UBND TỈNH BÀ RỊA - VŨNG TÀU CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
BAN CHỈ ĐẠO PHÒNG CHỐNG Độc lập - Tự do - Hạnh phúc
DỊCH COVID-19 TỈNH

Số: /BCĐ-YT Bà Rịa – Vũng Tàu, ngày tháng năm 2021
V/v hướng dẫn phòng chống dịch
COVID-19 tại lễ tang và xử lý thi hài
người nhiễm SARS-CoV-2.

- Kính gửi:
- Ban Chỉ đạo PCD các huyện, thị xã, thành phố;
  - Sở Y tế;
  - Sở Thông tin và Truyền thông;
  - Sở Tài nguyên & Môi trường;
  - Trung tâm Hỏa táng và Quản trang (thuộc Công ty Cổ phần dịch vụ đô thị Bà Rịa).

Căn cứ các văn bản chỉ đạo của Ban Chỉ đạo Quốc gia phòng, chống dịch COVID-19 (Quyết định số 2232/QĐ-BCĐQG ngày 29/5/2020; Quyết định số 2233/QĐ-BCĐQG ngày 29/5/2020); Công văn số 4193/BYT-MT ngày 05/8/2020 của Bộ Y tế về việc tổ chức hoạt động mai táng đảm bảo phòng chống dịch COVID-19 và Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14 tháng 12 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Y tế ban hành Hướng dẫn phòng và kiểm soát lây nhiễm SARS-CoV-2 trong cơ sở khám bệnh, chữa bệnh. Để triển khai thực hiện tốt một số biện pháp cấp bách phòng, chống dịch bệnh COVID-19 trong việc xử lý chất thải, vệ sinh môi trường và các hoạt động lễ tang, mai táng trên địa bàn tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu, Ban chỉ đạo phòng chống dịch COVID-19 tỉnh yêu cầu các Sở: Y tế, Thông tin và Truyền thông, Tài nguyên & Môi trường; Ban Chỉ đạo PCD COVID-19 các huyện, thị xã, thành phố; Công ty Cổ phần dịch vụ đô thị Bà Rịa tập trung chỉ đạo, triển khai thực hiện nghiêm một số nội dung sau:

I. Đối với hoạt động xử lý thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm COVID-19 tử vong

2.1. Trường hợp người bệnh tử vong tại các cơ sở khám, chữa bệnh

Xử lý thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm COVID-19 theo hướng dẫn tại Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14 tháng 12 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Y tế ban hành Hướng dẫn phòng và kiểm soát lây nhiễm SARS-CoV-2 trong cơ sở khám bệnh, chữa bệnh;

Các cơ sở khám, chữa bệnh có trách nhiệm bố trí xe cứu thương vận chuyển tử thi đảm bảo an toàn phòng chống dịch COVID-19.

Nguyên tắc chung

- Áp dụng triệt để các biện pháp phòng ngừa chuẩn và phòng ngừa cách ly

theo đường tiếp xúc và giọt bắn khi vận chuyển, xử lý thi hài.

- Chỉ nhân viên y tế có nhiệm vụ, người nhà người bệnh đã được hướng dẫn quy trình phòng ngừa và được trang bị đầy đủ phương tiện phòng hộ cá nhân phù hợp mới được tham gia xử lý thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.

- Đảm bảo không phát tán mầm bệnh trong quá trình xử lý, vận chuyển, hỏa táng và mai táng thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.

- Chuyển người bệnh cách ly khác trong buồng bệnh (nếu có) sang buồng cách ly khác trước khi thực hiện xử lý thi hài.

- Thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 phải được hỏa táng, chỉ mai táng trong trường hợp không thực hiện được việc hỏa táng.

- Thi hài phải được khâm liệm càng sớm càng tốt và hỏa táng hoặc mai táng trong vòng 24 giờ kể từ khi tử vong.

- Tất cả các chất thải phát sinh trong quá trình xử lý, vận chuyển, hỏa táng hoặc mai táng thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 phải được xử lý như chất thải lây nhiễm.

Các bước vận chuyển, bảo quản và xử lý thi hài; phương tiện phòng hộ cá nhân, vệ sinh tay và thu gom chất thải; các bước tiến hành; khâm liệm tử thi; thăm viếng, xử lý tử thi người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm COVID-19 theo đúng hướng dẫn tại Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14 tháng 12 năm 2020.

(Đính kèm Phụ lục 1: Xử lý thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm COVID-19 và Phụ lục 2: Xử lý chất thải.)

2.2. Trường hợp người tử vong tại các khu cách ly y tế tập trung

- Cán bộ quản lý khu cách ly y tế tập trung sẽ báo ngay với lãnh đạo Trung tâm Y tế cấp huyện trên địa bàn đến vận chuyển thi hài theo đúng hướng dẫn tại Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14 tháng 12 năm 2020 của Bộ Y tế.

- Trung tâm Y tế cấp huyện chủ động xây dựng quy trình, chuẩn bị các phương tiện, dụng cụ, hóa chất khử khuẩn,... để chuyển tử thi từ các khu cách ly y tế tập trung nằm trên địa bàn huyện/thành phố/ thị xã.

2.3. Trường hợp người tử vong tại cộng đồng

- Cơ quan chức năng xử lý theo hướng dẫn tại Quyết định số 2233/QĐ-BCĐQG ngày 29/5/2020 của Ban Chỉ đạo Quốc gia về phòng, chống COVID-19 về việc Ban hành hướng dẫn xử lý thi hài người tử vong do mắc bệnh viêm đường hô hấp cấp do vi rút SARS-COV-2 tại cộng đồng.

- Các trường hợp tử vong trên sẽ thực hiện hỏa táng tại Trung tâm Hỏa táng và Quản trang thành phố Bà Rịa. Tro cốt sau khi hỏa táng, gia đình đưa vào lưu tạm tại Nhà lưu tro cốt thuộc Trung tâm Quản trang và Hỏa táng thành phố Bà Rịa

hoặc đưa thẳng về nơi an táng (không tổ chức tang lễ tại gia đình).

II. Đối với hoạt động lễ tang và xử lý thi hài người tử vong không do nhiễm bệnh COVID-19

3.1. Trường hợp tử vong tại cơ sở y tế hoặc khu vực dân cư không bị phong tỏa, cách ly y tế

Thực hiện tổ chức các hoạt động mai táng như đối với người chết do nguyên nhân thông thường quy định tại Thông tư số 02/2009/TT-BYT ngày 26/5/2009 của Bộ Y tế về Hướng dẫn vệ sinh trong hoạt động mai táng và Quyết định 2232/QĐ-BCĐQG ngày 29/5/2020 của Ban Chỉ đạo Quốc gia về phòng, chống dịch COVID-19 ban hành Hướng dẫn phòng, chống dịch COVID-19 tại lễ tang.

Đảm bảo nguyên tắc:

- Số lượng người tham dự lễ tang: hạn chế tối đa số người phục vụ, người đến viếng, tham dự lễ tang, an táng (sau đây gọi là người tham dự lễ tang), tránh tập trung đông người theo chỉ đạo của Chính phủ, Ban chỉ đạo quốc gia hoặc Ban chỉ đạo cấp tỉnh về phòng, chống dịch Covid-19.

- Khoảng cách: những người tham dự lễ tang phải đảm bảo giữ khoảng cách tối thiểu theo quy định.

- An toàn phòng chống dịch: Những người tham dự lễ tang và người nhà phải luôn đeo khẩu trang trong suốt quá trình tổ chức lễ tang. Thường xuyên rửa tay bằng xà phòng và nước sạch hoặc bằng dung dịch sát khuẩn tay.

- Thực hiện rút ngắn thời gian tổ chức tang lễ (để người chết trong nhà không quá 24 giờ).

- Địa điểm tổ chức lễ tang: Đảm bảo thông thoáng, tăng cường thông khí, hạn chế sử dụng điều hòa.

3.2. Trường hợp tử vong tại khu vực dân cư bị phong tỏa (vùng cách ly y tế)

Thực hiện tổ chức các hoạt động mai táng như đối với người chết do nguyên nhân thông thường quy định tại Thông tư số 02/2009/TT-BYT ngày 26/5/2009 của Bộ Y tế về Hướng dẫn vệ sinh trong hoạt động mai táng và Quyết định 2232/QĐ-BCĐQG ngày 29/5/2020 của Ban Chỉ đạo Quốc gia về phòng, chống dịch COVID-19 ban hành Hướng dẫn phòng, chống dịch COVID-19 tại lễ tang và đảm bảo các nguyên tắc phòng chống dịch COVID-19.

Đồng thời, tuân thủ quy định của các điểm chốt, trạm soát ra/ vào vùng cách ly theo Quyết định số 3986/QĐ-BYT ngày 16/9/2020 của Bộ Y tế về việc ban hành sổ tay hướng dẫn tổ chức thực hiện cách ly y tế vùng có dịch COVID-19.

III. Tổ chức thực hiện

3.1. Sở Thông tin và Truyền thông:

Tăng cường thông tin, tuyên truyền, phổ biến hướng dẫn các biện pháp phòng chống dịch COVID-19 tại các lễ tang trên các phương tiện thông tin đại chúng trên địa bàn.

Tổ chức hoạt động giám sát việc triển khai phổ biến và thực hiện các biện pháp phòng chống dịch tại các lễ tang trong giai đoạn dịch COVID-19 của tỉnh.

3.2. Sở Tài nguyên và Môi trường

Chỉ đạo việc thu gom, vận chuyển, xử lý chất thải lây nhiễm phát sinh trong quá trình xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2 kịp thời theo đúng quy định.

3.3. Sở Y tế

Chỉ đạo các cơ sở y tế địa phương phối hợp với chính quyền địa phương trong việc xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2.

Chỉ đạo Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tập huấn chuyên môn kỹ thuật cho các đơn vị y tế và các đơn vị liên quan trên địa bàn trong việc thực hiện hướng dẫn này; Tổ chức kiểm tra việc thực hiện xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2 tại cộng đồng.

Chỉ đạo Trung tâm Y tế cấp huyện phổ biến, tập huấn triển khai hướng dẫn cho các đơn vị y tế và các đơn vị liên quan cấp xã; tổ chức truyền thông về việc thực hiện hướng dẫn cho cộng đồng; tham gia xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2 tại cộng đồng.

3.4. UBND cấp huyện, xã

- Phổ biến, tuyên truyền việc triển khai hướng dẫn trên địa bàn.
- Thành lập các đội xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2 và cung cấp đầy đủ hóa chất, trang thiết bị, phương tiện theo hướng dẫn.
- Chỉ đạo tổ trưởng dân phố/trưởng thôn, các ban, ngành liên quan thông báo ngay cho chính quyền địa phương khi có người tử vong do nhiễm SARSCoV-2.
- Chỉ đạo trạm y tế cấp xã phối hợp với đội xử lý thi hài trong quá trình xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2.
- Chỉ đạo Tổ giám sát COVID-19 tại cộng đồng: có trách nhiệm thường xuyên hướng dẫn, nhắc nhở để người dân không tập trung đông người tại cùng một địa điểm, thời điểm, giữ khoảng cách tối thiểu 2m giữa người với người. Tăng cường công tác vệ sinh phòng dịch theo quy định như bắt buộc phải đeo khẩu trang, tang lễ trang bị đầy đủ nước rửa tay sát khuẩn, tổ chức khử khuẩn tại nơi tổ chức tang lễ, địa điểm tập trung đông người hoặc khu vực có nguy cơ cao lây lan dịch bệnh.

- Chỉ đạo Công ty Cổ phần dịch vụ đô thị Bà Rịa và các cơ sở dịch vụ mai táng, hỏa táng trên địa bàn phụ trách có trách nhiệm tiếp nhận, thực hiện tốt việc mai táng, hỏa táng theo quy định và hướng dẫn tại công văn này.

- Đảm bảo an ninh, an toàn trong quá trình thực hiện xử lý thi hài nhiễm SARS-CoV-2.

- Tổ chức kiểm tra, giám sát việc thực hiện hướng dẫn này

3.5 . Cơ sở hỏa táng, mai táng

- Chuẩn bị đủ hóa chất, trang thiết bị theo hướng dẫn.

- Niêm yết quy trình xử lý tại các vị trí xử lý thi hài, khâm liệm, hỏa táng, mai táng.

- Thực hiện việc hỏa táng, mai táng thi hài nhiễm SARS-CoV-2 theo đúng hướng dẫn đảm bảo an toàn.

Chi tiết về Hướng dẫn phòng, chống dịch COVID-19 tại lễ tang, hướng dẫn xử lý thi hài người tử vong do mắc bệnh viêm đường hô hấp cấp do vi rút SARS-CoV-2 tại cộng đồng đề nghị các cơ quan, đơn vị truy cập Website của Cục Quản lý môi trường Y tế - Bộ Y tế tại địa chỉ:

- Quyết định 2232/QĐ-BCĐQG ngày 29/5/2020: <https://vihema.gov.vn/wp-content/uploads/2020/08/Quyết-dinh-2232-QĐ-BCĐQG-29.05.2020-H%C6%B0%E1%BB%9Bng-d%E1%BA%ABn-COVID-19-t%E1%BA%A1i-l%E1%BB%85-tang.pdf>

- Quyết định số 2233/QĐ- BCĐQG ngày 29/5/2020 : <https://vihema.gov.vn/wp-content/uploads/2020/08/Quyết-dinh-2233-qđ-bcdqg-29.05.2020-xu-ly-thi-hai-nguoi-tu-vong-do-benh-viem-duong-ho-hap-cap.pdf>

- Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14 tháng 12 năm 2020 <https://emoh.moh.gov.vn/publish/attach/getfile/407538>

Yêu cầu các sở, ban, ngành của tỉnh; Ủy ban nhân dân các huyện, thị xã, thành phố và các cơ quan, đơn vị liên quan căn cứ chức năng, nhiệm vụ có trách nhiệm tổ chức triển khai thực hiện./.

**KT. TRƯỞNG BAN CHỈ ĐẠO
PHÓ BAN CHỈ ĐẠO**

Nơi nhận:

- Như kính gửi;
- Ông Nguyễn Văn Thọ (báo cáo);
- Ông Trần Văn Tuấn (báo cáo);
- VP UBND tỉnh;
- Thành viên BCD PCD COVID-19 tỉnh;
- Các đơn vị trực thuộc ngành Y tế;
- VPS; KHTC;
- Website SYT; CDC;
- Lưu VT-NV.

**Phạm Minh An
(Giám đốc Sở Y tế)**

PHỤ LỤC 1

XỬ LÝ THI HÀI NGƯỜI NHIỄM HOẶC NGHI NGỜ NHIỄM SARS-COV-2

(trích từ: Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14)tháng 12 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Y tế ban hành Hướng dẫn phòng và kiểm soát lây nhiễm SARS-CoV-2 trong cơ sở khám bệnh, chữa bệnh

1. Mục đích

- NVYT xử lý đúng và nghiêm ngặt quy trình, quy định khi xử lý thi hài nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Phòng ngừa lây nhiễm SARS-CoV-2 cho NVYT và người nhà NB, người tham dự tang lễ và cộng đồng.

2. Phạm vi áp dụng

- Khoa Giải phẫu bệnh, nhà đại thể và các khoa lâm sàng có người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 tử vong.
- NVYT và người nhà NB trực tiếp có tiếp xúc với thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.

3. Nguyên tắc chung

- Áp dụng triệt để các biện pháp phòng ngừa chuẩn và phòng ngừa cách ly theo đường tiếp xúc và giọt bắn khi vận chuyển, xử lý thi hài.
- Chỉ NVYT có nhiệm vụ, người nhà NB đã được hướng dẫn quy trình phòng ngừa và được trang bị đầy đủ phương tiện PHCN phù hợp mới được tham gia xử lý thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Đảm bảo không phát tán mầm bệnh trong quá trình xử lý, vận chuyển, hỏa táng và mai táng thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Chuyên NB cách ly khác trong buồng bệnh (nếu có) sang buồng cách ly khác trước khi thực hiện xử lý thi hài.
- Thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 phải được hỏa táng, chỉ mai táng trong trường hợp không thực hiện được việc hỏa táng.
- Thi hài phải được khâu liệm càng sớm càng tốt và hỏa táng hoặc mai táng trong vòng 24 giờ kể từ khi tử vong.
- Tất cả các chất thải phát sinh trong quá trình xử lý, vận chuyển, hỏa táng hoặc mai táng thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 phải được xử lý như chất thải lây nhiễm.

4. Phương tiện

4.1. Phương tiện vận chuyển, bảo quản và xử lý thi hài

- Xe, cồng vận chuyển thi hài phải được vệ sinh khử khuẩn ngay sau mỗi lần sử dụng.
- Túi chuyên dụng đựng thi hài, trường hợp không có thì phải có túi nilon không thấm nước có khóa kéo, bảo đảm độ bền cơ học, kích thước phù hợp và ga giường sử dụng một lần.

- Buồng lạnh bảo quản thi hài hoặc buồng giữ thi hài được trang bị phương tiện rửa tay, hóa chất khử khuẩn bề mặt, sàn nhà và các phương tiện vệ sinh khử khuẩn bề mặt.

4.2. Phương tiện phòng hộ cá nhân, vệ sinh tay và thu gom chất thải

Tại khoa lâm sàng có người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 và tại nhà đại thể cần luôn có sẵn các phương tiện cho phòng ngừa lây nhiễm, gồm:

- Phương tiện VST: xà phòng rửa tay, dung dịch VST chứa cồn.
- Phương tiện PHCN: là các phương tiện sử dụng một lần (găng tay, mũ giấy, khẩu trang y tế, áo choàng, kính bảo hộ, tạp dề). Các phương tiện này phải là loại không thấm nước.
- Phương tiện thu gom chất thải: túi, thùng màu vàng có kích thước đủ lớn để thu gom các phương tiện PHCN sau sử dụng.
- Hóa chất khử khuẩn: dung dịch có Clo hoạt tính 0,1%.
- Phương tiện vệ sinh, khử khuẩn môi trường: Khăn lau, tải lau bề mặt, bình phun tay hoặc máy phun tay.

5. Biện pháp tiến hành

5.1. Tại đơn vị có người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 tử vong

Ngay khi có người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 tử vong, NVYT trực tiếp điều trị, chăm sóc NB cần thực hiện các nội dung sau:

- Không bố trí NB khác (kể cả người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2) trong buồng bệnh đang có thi hài. Trường hợp trong buồng bệnh có NB khác thì phải chuyển ngay NB đó sang buồng bệnh khác.
- Gọi điện thoại thông báo và viết giấy yêu cầu nhà đại thể cử nhân viên chuyển thi hài về nhà đại thể.
- Nghiêm cấm người không có nhiệm vụ và người nhà NB vào buồng bệnh.
- Giải thích cho người nhà NB về nguy cơ lây nhiễm và hướng dẫn họ các quy định và biện pháp phòng ngừa lây nhiễm cần áp dụng khi tiếp xúc với thi hài và trong quá trình khám liệm, thăm viếng.
- Tuyệt đối không mang bất cứ vật dụng gì ra khỏi buồng bệnh khi buồng bệnh chưa được phun khử khuẩn lần cuối.
- Trong khi chờ nhân viên đại thể đến lấy xác, nhân viên khoa phòng che phủ thi hài bằng ga trải giường, lau bề mặt toàn bộ khu vực NB nằm bằng dung dịch Clo hoạt tính 0,1%.
- Nhân viên nhà đại thể mặc đầy đủ phương tiện PHCN khi thực hiện xử lý thi hài. Chi tiết phương tiện PHCN cho nhân viên xử lý thi hài tại Phụ lục 3.
- Tiến hành cô lập thi hài theo các bước sau:
  - + Bọc kín thi hài bằng túi đựng thi hài, sử dụng vật liệu chống thấm lót bên trong nếu có nguy cơ thấm dịch tiết ra ngoài.
  - + Phun khử khuẩn bên ngoài lớp túi thứ nhất bằng dung dịch hóa chất khử trùng có

Clo hoạt tính 0,1%. Thực hiện tương tự với lớp túi đựng thi hài thứ hai. Túi đựng thi hài phải bằng vật liệu chống thấm, không trong suốt, chắc chắn, không dễ bị bục/thủng, thành túi có độ dày $\geq 150 \mu\text{m}$; Khóa kéo phải kín và chắc chắn.

+ Trường hợp không có túi đựng thi hài, bọc kín thi hài bằng 02 lớp vải cotton dày, sau đó bọc kín thi hài bằng 02 lớp ni-lon. Phun khử khuẩn bên ngoài lớp ni-lon thứ nhất bằng dung dịch hóa chất khử trùng có Clo hoạt tính 0,1%. Thực hiện tương tự với lớp ni-lon thứ hai.

+ Sau khi đóng kín túi đựng thi hài, sử dụng thẻ hoặc miếng dán có biểu tượng nguy hại sinh học (theo quy định tại Thông tư 02/2009/TT-BYT ngày 26/5/2009 của Bộ Y tế hướng dẫn vệ sinh trong hoạt động mai táng và hỏa táng) ở bên ngoài túi.

+ Trải một chiếc vải trải giường sạch lên xe chở thi hài, đặt thi hài lên trên tấm vải sạch, đi tới gần cửa buồng bệnh và tháo bỏ phương tiện PHCN (để đồ tháo bỏ ở phía trong buồng bệnh), khử khuẩn tay và ra ngoài buồng bệnh.

+ Nhân viên nhà đại thể mang đủ phương tiện PHCN tiếp nhận thi hài bên ngoài buồng bệnh, vận chuyển thi hài về nhà đại thể.

- Khử khuẩn lại toàn bộ buồng bệnh, hành lang sau khi xử lý.

- Trong suốt thời gian kể từ khi NB tử vong tới khi mang thi hài ra khỏi buồng bệnh, NVYT tại khoa có NB tử vong cần giám sát nhắc nhở tất cả đối tượng vào buồng bệnh phải thực hiện đúng quy định về cách ly phòng ngừa lây nhiễm.

5.2. Vận chuyển thi hài từ buồng bệnh về nhà đại thể

- NVYT trong suốt quá trình vận chuyển thi hài phải mang đầy đủ phương tiện PHCN (khẩu trang ngoại khoa, găng tay, áo choàng giấy, mũ, ủng). Chi tiết phương tiện PHCN cho nhân viên xử lý thi hài tại Phụ lục 3.

- Vận chuyển thi hài theo đường cách ly và phải phun khử khuẩn ngay sau đó; Nếu vận chuyển bằng thang máy thì không cho người khác đi cùng, trong trường hợp người nhà NB yêu cầu đi cùng thì phải mang đầy đủ phương tiện PHCN. Hạn chế vận chuyển thi hài qua nơi đông người.

- Ngay sau khi đưa thi hài vào phòng lưu giữ, nhân viên nhà đại thể vận chuyển thi hài phải tiến hành phun khử khuẩn xe vận chuyển thi hài bằng dung dịch khử khuẩn có Clo hoạt tính 0,1% để trong vòng 30 phút, sau đó tháo bỏ phương tiện PHCN theo đúng trình tự, thải bỏ các phương tiện này vào túi nilon màu vàng, rửa sạch tay và vệ sinh cá nhân trước khi thực hiện các nhiệm vụ khác.

5.3. Khâm liệm thi hài

Quá trình khâm liệm tuân theo quy trình đặc biệt đối với bệnh dịch nguy hiểm:

- Thực hiện khâm liệm càng sớm càng tốt.

- Khâm liệm thi hài phải được thực hiện tại nhà tang lễ bệnh viện. Hạn chế tối đa số người tham gia khâm liệm.

- Người trực tiếp tham gia khâm liệm phải mang đầy đủ phương tiện PHCN (khẩu trang ngoại khoa, găng tay, áo choàng giấy, mũ, ủng). VST bằng dung dịch chứa cồn và rửa sạch tay bằng xà phòng.

- Tuyệt đối không để người nhà NB thăm viếng thi hài trong suốt thời gian lưu giữ cho tới khi khâm liệm xong.
- Quy trình khâm liệm thi hài:
  - + Lót một tấm vải ni-lon lớn đủ để bao bọc thi hài dưới đáy quan tài.
  - + Gói kín thi hài bằng tấm vải ni-lon đã lót phía dưới.
  - + Đóng kín quan tài. Kiểm tra và dán kín các khe hở của quan tài (nếu có) bằng băng dính không thấm nước.
- Nhân viên nhà tang lễ thực hiện phun khử khuẩn toàn bộ bề mặt buồng khâm liệm và bề mặt quan tài bằng dung dịch khử khuẩn có Clo hoạt tính 0,1%.
- + Tháo các phương tiện PHCN (khẩu trang ngoại khoa, găng tay, áo choàng giấy, mũ, ủng) và thải bỏ vào túi nilon màu vàng.
- + VST bằng dung dịch chứa cồn và rửa sạch tay bằng xà phòng.
- + Tắm vệ sinh thân thể trước khi thực hiện các nhiệm vụ khác.

5.4. Vận chuyển thi hài

- Thông báo trước cho Trung tâm kiểm soát bệnh tật của tỉnh, thành phố (CDC) nơi sẽ chuyển thi hài tới.
- Hoàn tất hồ sơ chuyển thi hài theo yêu cầu của cơ quan YTDP.
- Vận chuyển thi hài thẳng tới nơi hỏa táng hoặc nơi chôn (trong trường hợp tại tỉnh/thành nơi chuyển thi hài tới không có nơi hỏa táng) theo kế hoạch đã thống nhất với Trung tâm kiểm soát bệnh tật đại phương. Chuyển thi hài bằng xe ô tô chuyên dụng thẳng tới nơi hỏa táng hoặc nơi chôn. Người nhà NB không được lên xe chuyển thi hài.
- Nhân viên lái xe chuyển thi hài phải mang đầy đủ phương tiện PHCN.

5.5. Thăm viếng, xử lý thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS- CoV-2

- Hạn chế người vào viếng. Người vào viếng phải mang khẩu trang, không đụng chạm vào quan tài và VST bằng dung dịch có chứa cồn sau khi viếng.
- Thi hài người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 cần được hỏa táng hoặc chôn càng sớm càng tốt, không để quá 24 giờ kể từ khi tử vong.
- Ngay sau khi vận chuyển quan tài tới nơi hỏa táng, mai táng phải khử khuẩn toàn bộ bề mặt phương tiện chở quan tài bằng dung dịch khử khuẩn đã được Bộ Y tế cấp chứng nhận đăng ký lưu hành.
- Trường hợp có nhu cầu vận chuyển thi hài, hài cốt qua biên giới thực hiện theo quy định tại Nghị định số 89/2018/NĐ-CP ngày 25/6/2018 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Phòng, chống bệnh truyền nhiễm về kiểm dịch y tế biên giới.

6. Kiểm tra giám sát và trách nhiệm

- Khoa KSNK, Phòng Điều dưỡng, Trưởng khoa và Điều dưỡng trưởng các khoa liên quan có nhiệm vụ huấn luyện, kiểm tra giám sát và đôn đốc việc thực hiện nghiêm ngặt quy trình, quy định xử lý thi hài người nghi ngờ nhiễm hoặc nhiễm

SARS-CoV-2.

- Đơn vị có NB tử vong: đảm bảo tuân thủ các quy định phòng chống lây nhiễm tại khu vực mình quản lý.
- Nhà tang lễ (hoặc khoa Giải phẫu bệnh): thực hiện nhận thi hài, vận chuyển thi hài xuống nhà đại thể, khâm liệm thi hài và tổ chức thăm viếng, xử lý thi hài theo quy định.
- Đơn vị vận chuyển: bố trí xe vận chuyển thi hài và thực hiện các quy định trong quá trình vận chuyển thi hài tới nơi hỏa táng (hoặc nghĩa trang). Chuẩn bị sẵn một cơ sở phương tiện PHCN để nhượng lại cho người nhà NB sử dụng khi cần.
- Phòng Kế hoạch tổng hợp: giám sát thực hiện, tiếp nhận và báo cáo xin ý kiến Ban chỉ đạo bệnh viện giải quyết các vướng mắc nảy sinh trong quá trình thực hiện quy định này.
- Lập danh sách tất cả NVYT, người nhà... có tham gia xử lý và khâm liệm thi hài để báo cáo và theo dõi trong 14 ngày theo quy định đồng thời hướng dẫn họ các triệu chứng cần phát hiện, báo cáo và đi khám.

PHỤ LỤC 2 : XỬ LÝ CHẤT THẢI

(trích từ: Quyết định số 5188/QĐ-BYT ngày 14)tháng 12 năm 2020 của Bộ trưởng Bộ Y tế ban hành Hướng dẫn phòng và kiểm soát lây nhiễm SARS-CoV-2 trong cơ sở khám bệnh, chữa bệnh

1. Mục đích

- Nhân viên y tế, người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 thực hiện đúng quy trình phân loại, cô lập, thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải phát sinh từ khu vực cách ly.
- Ngăn ngừa phát tán SARS-CoV-2 từ chất thải ra môi trường và cộng đồng.
- Bảo đảm an toàn cho NB, NVYT và cộng đồng.

2. Nguyên tắc

- Tất cả chất thải phải được thu gom xử lý ngay tại nơi phát sinh từ khu vực sàng lọc, khu vực cách ly của người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 đều được coi là chất thải lây nhiễm, cần được thu gom trong túi ni-lon và thùng kín màu vàng có biểu tượng nguy hại sinh học.
- Bảo đảm không phát tán mầm bệnh trong quá trình thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải y tế từ khu vực sàng lọc, khu vực cách ly của người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2; bảo đảm an toàn cho NVYT và người tham gia quản lý chất thải y tế.
- Chất thải y tế khi đưa ra ngoài phải cho vào một túi chất thải màu vàng trước khi chuyển xuống nhà chứa chất thải tập trung của bệnh viện, ghi cảnh báo “**Chất thải có nguy cơ chứa SARS-CoV-2**”.
- NVYT và người tham gia quản lý chất thải y tế, vệ sinh môi trường phải được trang bị đầy đủ phương tiện bảo vệ cá nhân phù hợp khi đang làm việc.

3. Phạm vi áp dụng

3.1. Đối tượng

- Nhân viên làm nhiệm vụ thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Tất cả NVYT tham gia vào quá trình chăm sóc điều trị người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2, người nhà NB, khách thăm.

3.2. Khu vực

- Tại tất cả những nơi có người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 làm phát sinh chất thải: tiếp nhận, khám sàng lọc, khu vực cách ly, xét nghiệm... người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Khu vực xử lý chất thải.

4. Phương tiện

- Thùng và túi ni-lon dùng cho thu gom chất thải y tế lây nhiễm theo đúng quy định (màu vàng) có biểu tượng chất thải lây nhiễm theo quy định được đặt trong khu vực

sàng lọc, phòng cách ly, phòng bệnh và buồng đệm.

- Trên xe tiêm hoặc trong phòng cách ly được trang bị hộp thu gom chất thải sắc nhọn (màu vàng, kháng trùng, sử dụng một lần).
- Trên xe chuyển người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2.
- Phương tiện bảo hộ (mũ, khẩu trang, kính bảo hộ, quần áo, ủng cao su/bao giày) cho người thu gom, xử lý, quản lý chất thải y tế.

5. Biện pháp thực hiện

- Chất thải là bệnh phẩm của người nghi ngờ nhiễm hoặc nhiễm SARS-CoV-2 phải được xử lý an toàn theo hướng dẫn xử lý chất thải có nguy cơ lây nhiễm cao trước khi đưa vào hệ thống xử lý tập trung.
- Tất cả chất thải rắn phát sinh trong khu vực khám sàng lọc, khu cách ly và khu vực có liên quan đến người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 phải được thu gom ngay vào thùng, hộp hoặc túi thu gom chất thải lây nhiễm.
- Thùng đựng chất thải lây nhiễm tại nơi lưu giữ tạm thời phải được đậy nắp kín, bảo đảm không bị rơi, rò rỉ chất thải trong quá trình thu gom về khu lưu giữ tập trung trong khuôn viên của cơ sở y tế ít nhất 2 lần/ngày.
- Nhân viên thu gom, vận chuyển chất thải mang phương tiện phòng hộ theo đúng quy định.

Hình 27: Nhãn chất thải có nguy cơ chứa SARS-CoV-2

- Chất thải phải được vận chuyển đến nơi tập trung chất thải của bệnh viện ít nhất 2 lần/ngày và khi có yêu cầu.
- Trước khi vận chuyển tới nơi tập trung chất thải của bệnh viện, chất thải phải được gói kín trong túi ni-lon màu vàng ngay trong buồng cách ly sau đó đặt vào một túi thu gom khác màu vàng bên ngoài buồng cách ly và dán nhãn “**Chất thải có nguy cơ chứa SARS-CoV-2**”.
- Khi đã chuyển chất thải tới nơi tập trung chất thải của bệnh viện, chất thải được xử lý tiêu hủy tập trung như những chất thải lây nhiễm cao khác. Tuyệt đối không mở túi chất thải này khi lưu giữ, vận chuyển và xử lý.

- Chất thải lỏng như phân, nước tiểu phát sinh từ buồng cách ly hoặc khu vực cách ly cần được thu gom theo hệ thống thu gom và xử lý nước thải y tế chung của bệnh viện. Trường hợp cơ sở chưa có hệ thống xử lý nước thải đạt tiêu chuẩn môi trường, chất thải lỏng từ khu vực cách ly phải được thu gom và xử lý khử khuẩn bằng dung dịch hóa chất chứa 1,0% Clo hoạt tính trước khi thải ra môi trường.
- Chất tiết đường hô hấp (đờm, rãi, dung dịch họng, dịch phế quản của NB phải được xử lý triệt để bằng dung dịch 1,0 % Clo hoạt tính với tỷ lệ 1:1 trong thời gian ít nhất 10 phút sau đó thu gom theo quy định của đơn vị điều trị.
- Tại các đơn vị có lò hấp nhiệt độ cao chất thải rắn và bệnh phẩm phát sinh từ phòng xét nghiệm cần được hấp ở nhiệt độ 121°C trong 20 phút trước khi tập trung chất thải và xử lý theo quy định.
- Vận chuyển, xử lý tập trung: Thùng đựng chất thải lây nhiễm phải đáp ứng đúng quy định tại Thông tư liên tịch số 58/2015/TTLT-BYT-BTNMT ngày 31/12/2015 của BYT và BTN&MT quy định về quản lý chất thải y tế và có dán nhãn **“Chất thải có nguy cơ chứa SARS-CoV-2”**, có thành cứng, có nắp đậy kín, có lắp bánh xe đẩy. Chất thải lây nhiễm phải được vận chuyển và xử lý ngay trong ngày. Thời điểm và lối đi vận chuyển chất thải nên tránh đông người.
- Đồ vải, quần áo thải bỏ của người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-COV-2, trang phục PHCN của NVYT và người tham gia quản lý chất thải y tế, vệ sinh môi trường tại khu vực sàng lọc, theo dõi, cách ly, chăm sóc, điều trị người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2 phải được thu gom và xử lý như chất thải lây nhiễm nêu trên.

6. Kiểm tra và giám sát

- Khoa KSNK, Phòng Điều dưỡng, Trưởng khoa và Điều dưỡng trưởng các khoa liên quan có nhiệm vụ huấn luyện, kiểm tra giám sát và đôn đốc việc thực hiện nghiêm ngặt quy trình xử lý chất thải người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm SARS-CoV-2. Nội dung giám sát:
  - + Phương tiện thu gom vận chuyển.
  - + Thực hành phân loại, thu gom, vận chuyển và tiêu hủy.
  - + Khối lượng chất thải phát sinh.
- Báo cáo ngay cho các trưởng khoa, điều dưỡng trưởng, Ban phòng chống dịch COVID-19 và lãnh đạo bệnh viện khi có sự cố hoặc bất kỳ vấn đề gì có liên quan đến phát tán nguồn nhiễm từ chất thải.